

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 679/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Lubomírom Kadurom, Republiky 1049/16, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 169/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 169/2009 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 169/2009 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 150 € (stopäťdesiat eur), ktoré je Okresný súd Čadca **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristoti eur a šesťnásť centov), ktorú je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet advokáta Mgr. Lubomíra Kaduru do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 679/2016-18 z 9. novembra 2016 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 169/2009 (ďalej aj „okresný súd“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 11 C 169/2009 vedie konanie, v ktorom je sťažovateľka účastníčkou konania na strane odporcu. Do predmetného konania vstúpila namiesto predošlého účastníka konania [REDAKOVANÉ], ktorý inicioval konanie žalobou o zaplatenie sumy 55 649 Sk, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 13 C 102/2004. Následne odporca (spoločnosť [REDAKOVANÉ]) podal vzájomný návrh, ktorým sa domáhal zriadenia vecného bremena, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 11 C 169/2009 a o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Dňa 6. apríla 2010 okresný súd rozhodol

o zmene účastníka konania na strane odporcu, na základe čoho do konania vstúpila sťažovateľka namiesto dovtedajšieho odporcu [REDACTED].

3. Okresný súd 6. apríla 2010 zároveň rozhodol rozsudkom vo veci samej, proti ktorému však podal odvolanie [REDACTED] a odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Sťažovateľka okrem iného namieta neefektívny postup okresného súdu, ktorý sa prejavil aj v neúčelnosti pojednávania uskutočneného 20. augusta 2013, ktoré muselo byť odročené pre nedostatočnú prípravu. Sťažovateľka 4. mája 2015 adresovala predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná. Napriek tomu okresný súd v danej veci nekoná plynulo a bez prietahov a dosiaľ vo veci samej nerozhodol s konečnou platnosťou.

4. Konanie pred okresným súdom sťažovateľka nepovažuje po skutkovej a právnej stránke za zložité, a pokiaľ ide o správanie účastníkov konania, poukázala na častú zmenu žalobného petitu, avšak návrhy na jeho zmenu nemohli spôsobiť neúmernú dĺžku konania, pretože k prietahom v konaní došlo dlhodobou nečinnosťou okresného súdu, čím bolo porušené jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

5. Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej nálezom, v ktorom vysloví, že jej základné právo „... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“ bolo okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 169/2009 porušené. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných prietahov. Domáha sa aj priznania finančného zadostučinenia v sume 7 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

6. V rámci predbežného šetrenia veci si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu kompletný spisový materiál týkajúci sa predmetnej veci sťažovateľky vedený na tomto súde pod sp. zn. 11 C 169/2009, ako aj písomné vyjadrenie predsedníčky okresného súdu.

7. K sťažnosti sa vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom z 26. septembra 2016, ktorá konštatovala prietahy v konaní, pretože spis bol viackrát pridelovaný iným sudcom z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

8. Podľa predsedníčky okresného súdu nesie zodpovednosť za súčasnú dĺžku konania aj samotná sťažovateľka, resp. jej právny predchodca (otec sťažovateľky, namiesto ktorého sťažovateľka neskôr vstúpila do konania, pozn.), a to najmä návrhmi na prerušenie konania, podávanie odvolaní proti rozhodnutiam a s tým spojené predkladanie súdneho spisu odvolaciemu súdu. K svojmu vyjadreniu predložila ústavnému súdu aj chronologický prehľad jednotlivých procesných úkonov okresného súdu. Predsedníčka okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

9. Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov, ktoré boli súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, vyplýva, že dosiaľ boli v predmetnej veci realizované tieto úkony:

„27. 11. 2008- vzájomný návrh vylúčený na samostatné konanie, spisová značka 6C/119/2008

5. 1. 2009 - sudkyňa žiadala spis 13C/102/2004

22. 1. 2009 - sudkyňa nariadila vyzvať navrhovateľa na sup

23. 1. 2009 - výzva na zaplatenie sup

2. 2. 2009 - sup uhradený

13. 2. 2009 - návrh [REDAKOVANÉ] o vylúčenie sudcov OS

27. 2. 2009 - výzva na zaplatenie sup za námietku

17. 3. 2009 - sudkyňa nariadila spis predložiť sudcom na vyjadrenie

30. 3. 2009 - sudkyňa nariadila spis zaslať na KS

15. 5. 2009 - návrat spisu - sudcovia nevyllúčení

19. 6. 2009 - [REDAKOVANÉ] - námietka nepríslušnosti, spis zaslaný OS Žilina, nesúhlas OS, spis zaslaný na KS, ktorý rozhodol, že mieste príslušný je OS Čadca, spis doručený OS Žilina 28. 9. 2009

7. 10. 2009 - žiadosť navrhovateľa na odstránenie prietahov v konaní.

(19. novembra 2008 právoplatnosť uznesenia č. k. 13 C/102/04-166, ktorým bol vylúčený návrh spoločnosti [REDAKOVANÉ], na samostatné konanie, ktoré bolo od 27. novembra 2008 vedené najprv pod sp. zn. 6 C 119/2008 a potom od 5. novembra 2009 pod sp. zn. 11 C 169/2009, pozn.).

5. 11. 2009 spis doručený OS Čadca, sp. zn. 11C/169/2009, JUDr. Hozáková [nová spisová značka pridelená potom, ako bol spis vrátený po rozhodnutí nadriadeného súdu, že vec nemala byť postúpená, pretože účastník nenamietal miestnu príslušnosť pri prvom úkone, ako to vyžaduje Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“), pozn.]

20. 1. 2010 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 16. 2. 2010, odročené na neurčito, výzva pre navrhovateľa na predloženie GO plánu (do 5 dní mal lehotu predložiť, pozn.)

23. 2. 2010 - reagoval na výzvu

10. 3. 2010 - vytýčený termín na 6. 4. 2010 (odporcovia neprítomní, boli riadne predvolaní, pozn.)

22. 3. 2010 - návrh [REDAKOVANÉ] na prerušenie konania z dôvodu vedeného konania na OS Žilina

6. 4. 2010 - pojednávanie, vo veci rozhodnuté

8. 4. 2010 - právny zástupca navrhovateľa vyčíslil trovy

21. 7. 2010 - odvolanie [REDAKOVANÉ] proti rozsudku

23. 7. 2010 - výzva na sup za odvolanie

18. 8. 2010 - vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu

18. 8. 2010 - odvolanie odporcu proti uzneseniu, ktorý m bol vyzvaný na sup

23. 8. 2010 - výzva na predloženie dokladov

28. 9. 2010 - doručená žiadosť o oslobodenie od sup, doklady

29. 9. 2010 - žiadaná správa od UPSVaR, odpoveď 25. 10. 2010

4. 11. 2010 - stanovisko navrhovateľa k prípadnému oslobodeniu od sup

15. 11. 2010 - uznesenie - oslobodenie nepriznané

1. 12. 2010 - odvolanie odporcu, spis zaslaný na KS, 22. 12. 2010 doručený, 28. 1. 2011 vrátený, uznesenie potvrdené

2. 2. 2011 - sudkyňa nariadila doručiť rozhodnutie KS, vyzvať odporcu na zaplatenie sup 23. 2. 2011- spis zaslaný na KS - sudkyňa nemieni vyhovieť odvolaniu odporcu proti

uznesení o vyrubení sup z odvolania s poukazom na uznesenie KS, ktorý uznesenie OS o nepriznaní oslobodenia potvrdil, odvolanie voči rozsudku

3. 3. 2011 - návrh navrhovateľa na zmenu účastníka ([REDACTED] darovacou zmluvou previedol vlastnícke právo k nehnuteľnosti na dcéru [REDACTED])

3. 10. 2011 - žiadosť navrhovateľa na odstránenie prietáhov v konaní

8. 2. 2012 - čiastočné späťvzatie návrhu podané navrhovateľom voči odporcovi [REDACTED] a [REDACTED], výlučnou vlastníčkou je [REDACTED]

10. 5. 2012 - návrat spisu z KS, rozsudok OS zrušil a vrátil na ďalšie konanie, konanie voči odporcom 2 a 3 zastavené

21. 3. 2012 - opatrenie predsedníčky súdu, z dôvodu PN sudkyne spis pridelený na konanie JUDr. Pytliakovej PhD.

15. 5. 2012 - sudkyňa nariadila doručiť rozhodnutie KS účastníkom konania

1. 6. 2012 - vyjadrenie navrhovateľa k uzneseniu KS, návrh na vykonanie dokazovania

5. 6. 2012 - výzva pre navrhovateľa na zloženie zálohy na vykonanie ohliadky na mieste samom, termín 28. 9. 2012, odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania

26. 6. 2012 - [REDACTED] zaslal súdu znalecký náčrt

25. 7. 2012 - uznesenie - priznaná náhrada za použitie služobného vozidla, výzva pre navrhovateľa na zloženie zálohy na trovy znaleckého dokazovania

22. 8. 2012 - spis po ukončení PN opätovne pridelený na konanie JUDr. Hozákovej

28. 8. 2012 - sudkyňa nariadila spis predložiť vyššej súdnej úradníčke na ďalší postup, táto telefonicky kontaktovala súdneho znalca

3. 9. 2012 - uznesenie - nariadené znalecké dokazovanie

22. 11. 2012 - znalec urgovaný

13. 12. 2012 - doručený znalecký posudok

7. 1. 2013 - z dôvodu dlhodobej PN sudkyne spis pridelený na konanie JUDr. Pytliakovej PhD.

5. 2. 2013 - uznesenie - priznaná odmena znalcovi

21. 2. 2013 - podanie odporcu, ktorým žiadal opraviť úlohu znalca

7. 3. 2013 - sudkyňa nariadila doručiť znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom

25. 3. 2013 - vyjadrenie navrhovateľa

2. 4. 2013 - vyjadrenie odporcu

3. 4. 2013 - uznesenie - pripustená zmena návrhu - rozsudového petitu

22. 4. 2013 - po ukončení PN spis pridelený JUDr. Hozákovej

13. 6. 2013 - návrh navrhovateľa na vytýčenie termínu pojednávania

27. 6. 2013 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 20.8.2013

19. 8. 2013 - návrh odporkyne na prerušenie konanie

20. 8. 2013 - pojednávanie, návrh odporkyne na prerušenie konania zamietnutý,
doplnenie znaleckého dokazovania

23. 8. 2013 - navrhovateľ predložil znalecký posudok a GO plán

25. 4. 2014 - uznesenie - nariadené doplnenie znaleckého dokazovania

5. 5. 2014 - žiadosť navrhovateľa na nariadenie znaleckého dokazovania

6. 10. 2014 - úprava návrhu, žiadosť o rozhodnutie o návrhu na prerušenie konania
žalovanej zo dňa 19. 8. 2013 z dôvodu prerušenia výkonu funkcie sudkyne spis pridelený
na konanie JUDr. Mravcovi dňa 9. 1. 2015

27. 2. 2015 - žiadosť navrhovateľa na odstránenie prietáhov v konaní z dôvodu
návratu po prerušení funkcie spis pridelený JUDr. Hozákovej

9. 3. 2015 - uznesenie - pripustená zmena návrhu, rozsudového petitu

29. 4. 2015 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 2. 6. 2015

21. 5. 2015 - návrh odporkyne na prerušenie konania

2. 6. 2015 - pojednávanie, odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého
dokazovania

30. 6. 2015 - sudkyňa nariadila spis predložiť vyššej súdnej úradníčke

17. 1. 2016 - navrhovateľ predložil znalecký posudok znalca [REDACTED] (vyhotovil
pre účely OS Žilina 16C/107/2005), rozsudok OS Žilina z dôvodu ukončenia trvania funkcie
sudcu JUDr. Hozákovej spis pridelený na konanie Mgr. Holeščákovej 27. 11. 2015

3. 2. 2016 - urgencia navrhovateľa na nariadenie znaleckého dokazovania

4. 5. 2016 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 21. 6. 2016

10. 6. 2016 - návrh odporkyne na prerušenie konania

21. 6. 2016 - pojednávanie - odročené na neurčito za účelom zaslania spisu súdnemu
znalcovi [REDACTED]

15. 8. 2016 - spis predložený vyšší soudní úředníce. “

10. V zásadě rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu a účastníkov konania zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a súdneho spisu, ktorý mu bol doručený spolu s vyjadrením predsedníčky okresného súdu z 26. septembra 2016.

11. Právny zástupca sťažovateľky reagoval písomne na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu stanoviskom doručeným ústavnému súdu 17. januára 2017, v ktorom uviedol, že okresný súd svojím vyjadrením uznal prietahy v konaní. Pokiaľ ide o konanie účastníkov konania, sťažovateľka túto skutočnosť vo svojej sťažnosti zohľadnila a je toho názoru, že ani doterajšie úkony účastníkov konania nemohli spôsobiť neúmernú dĺžku konania, ktorú namieta. Zároveň sťažovateľka uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

15. Vo vzťahu k namietanému základnému právu podľa ústavy z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nemožno primeranosť dĺžky civilného konania vyjadriť numericky v zmysle určenia lehoty jej trvania, ktorú je vždy potrebné považovať za primeranú a ktorej prekročenie by bez ďalšieho znamenalo neprimeranosť doby občianskeho konania s následkami v podobe porušenia označených základných práv. Primeranosť dĺžky civilného konania je potrebné skúmať a preverovať v každom prípade jednotlivo v rámci konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitosť, závažnosť, rozsiahlosť či obťažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a súdu v priebehu konania, o posúdenie prípadných osobitných okolností, ktoré môžu spôsobiť prieťahy v konaní, a tiež o to, čo bolo pri prerokovávaní veci pre sťažovateľa v hre, resp. aký malo konanie pre neho význam (porov. napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva *Philis proti Grécku*, 1997, *Pélissier a Sassi proti Francúzsku*, 1999, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08 alebo I. ÚS 322/2010). Pri zvážení už uvedených kritérií je ústavný súd toho názoru, že sporná záležitosť sťažovateľky nebola v primeranej lehote prerokovaná a najmä právoplatne skončená.

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými

účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania v čl. 17. Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 157 ods. 1 CSP). Z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, a z § 183 ods. 1 prvej vety vyplýva, že pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

17. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o zriadení vecného bremena na nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky. Z hľadiska predmetu sporu ide o bežnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Ústavný súd nezistil takú zložitosť veci, ktorá by mohla odôvodňovať už viac ako osemročné trvanie tohto konania. Pre úplnosť je však potrebné uviesť, že dĺžku konania čiastočne ovplyvnilo znalecké dokazovanie a jeho následné doplnenie.

18. V rámci hodnotenia zbytočných prietahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria ústavný súd zistil, že sťažovateľka má nezanedbateľný podiel na doterajšej dĺžke konania. Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka sa stala účastníkom konania pred okresným súdom až právoplatnosťou uznesenia krajského súdu (20. február 2012), ktorým pripustil zmenu účastníka konania, a tým vstúpila do konania. Uvedenú skutočnosť bolo potrebné zohľadniť pri výške priznaného finančného zadosťučinenia, pretože v čase, keď sťažovateľka nebola účastníkom konania, nemohla jej byť spôsobená ujma porušením označeného práva. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že v priebehu konania podávala opakovane (19. augusta 2013, 21. mája 2015, 10. júna 2016) nedôvodný návrh na prerušenie konania, čím sama prispievala k predlžovaniu konania pred okresným súdom. Aj táto skutočnosť má vplyv na rozhodovanie o výške priznaného finančného zadosťučinenia.

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní. Ústavný súd konštatuje, že okolnosťou, ktorá narušila plynulosť konania vo veci sťažovateľky, bola napriek pomerne často realizovaným úkonom ničím neodôvodnená pasivita okresného súdu, ktorý vo veci samej nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, konkrétne v období od augusta 2013, keď súd síce nariadil pojednávanie, na ktorom rozhodol o doplnení znaleckého dokazovania, avšak uznesenie o nariadení doplnenia znaleckého dokazovania vydal 25. apríla 2014, t. j. 8 mesiacov od posledného pojednávania. Navrhovateľ v konaní podal návrh 6. októbra 2014, ktorým navrhoval úpravu návrhu, o ktorom okresný súd rozhodol 9. marca 2015, t. j. 5 mesiacov od doručenia návrhu. Ďalšie obdobie nečinnosti nastalo od pojednávania konaného 2. júna 2015 do 21. júna 2016, keď sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely zaslania súdneho spisu súdnemu znalcovi.

20. Ústavný súd konštatuje, že hlavnou, nie však jedinou príčinou vzniknutej neprimeranej dĺžky súdneho konania, je v predloženej veci predovšetkým nečinnosť okresného súdu vo viacerých obdobiach a sčasti aj jeho neefektívny postup, ktorý nesmeroval ku skončeniu veci, čo napokon konštatoval aj odvolací súd, ktorý rozhodoval o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým rozhodol vo veci samej, avšak odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústreďená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

21. Ústavný súd rovnako s ohľadom na už uvedené kritériá posudzoval existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť prietahy v konaní, a uzavrel, že k týmto v konaní nedošlo. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia toho, aký

význam má pre sťažovateľku predmetné konanie. V jej prípade ide o nevyhnutné obmedzenie jej vlastníckeho práva s cieľom zriadenia vecného bremena cez jej pozemok v rozsahu potrebnom na zabezpečenie práva cesty na príľahlý pozemok. Sťažovateľka sa proti uplatnenému nároku bráni napriek tomu, že v priebehu konania uviedla, že navrhovateľovi údajne nič nebráni dostať sa na svoj pozemok, pričom podstata samotného sporu spočíva v rozsahu, v akom sa má zriadiť vecné bremeno. Ústavný súd preto dospel k záveru, že predmetné konanie nemá dôležitý význam pre samotnú sťažovateľku.

22. Vzhľadom na uvedené nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (viac ako osem rokov od uplatnenia návrhu a jeho následného vylúčenia na samostatné konanie s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľka vstúpila do konania až od 20. februára 2012) bez vykonania relevantných procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci samej vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy považovať za ústavne akceptovateľnú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené základné právo sťažovateľky bolo porušené (bod 1 výroku nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

24. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza (bod 2 výroku nálezu).

III.

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

26. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 7 000 € odôvodnila sťažovateľka neúmernou dĺžkou konania a psychickou ujmom, ktorá jej v dôsledku toho vznikla a pretrváva.

28. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na skutočnosť, že konanie trvalo od momentu, keď súd začal konať so sťažovateľkou ako účastníkom konania do podania sťažnosti viac ako štyri roky, pričom v tomto období sťažovateľka podávala opakované návrhy na prerušenie konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 150 € sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu).

30. Ústavný súd preto nevyhovел v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 150 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

31. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania pred ústavným súdom z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si ich uplatňoval v celkovej sume 303,16 €, a to za 2 úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo zodpovedá odmene, ako aj sume paušálnych náhrad za dva úkony právnej služby podľa § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €.

32. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017